

องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ
สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
Factors of Effective Demonstration School Administration under
Autonomous University

Received : 2019-08-30

Revised : 2019-12-18

Accepted : 2019-12-20

ผู้วิจัย ตระกูลพันธ์ ยุชมภู¹

Takoolpun Yuchompoo¹

ftakoolpun@gmail.com

โสภา อำนวยรัตน์²

Sopa Umnuayrat²

สันติ บุรณะชาติ³

Santi Buranachart³

น้ำฝน กันมา⁴

Namfon Gunma⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการพิจารณาสร้างองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ ตารางบันทึกการสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหาร โรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ แบบสังเคราะห์ตัวแปรองค์ประกอบของ รูปแบบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และแบบสัมภาษณ์กลุ่ม เพื่อพิจารณาสร้างองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยใน กำกับของรัฐ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผลการวิจัยพบว่า ได้องค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัด มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวน 3 ด้าน 16 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ การ บริหารจัดการ บุคลากร สภาพแวดล้อม เครือข่ายร่วมพัฒนา ลักษณะองค์การ และภาวะผู้นำของผู้บริหาร

¹ นิสิตระดับปริญญาเอก หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

Ph.D. Student Program in Educational Administration School of Education University of Phayao

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

Assistant Professor Dr. Program in Educational Administration School of Education University of Phayao

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

Assistant Professor Dr. Program in Educational Administration School of Education University of Phayao

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

Assistant Professor Dr. Program in Educational Administration School of Education University of Phayao

ด้านกระบวนการ ได้แก่ การนำองค์การ การมุ่งเน้นบุคลากร การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การมุ่งเน้นการปฏิบัติ การวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ การกำหนดนโยบาย การวางแผนกลยุทธ์ และการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านผลผลิต ได้แก่ ด้านผู้เรียน และด้านหลักสูตรและการสอน

คำสำคัญ : องค์ประกอบ, โรงเรียนสาธิต, การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ

Abstract

The research aimed to study the factors and guidelines for effective demonstration school administration under autonomous university. Research by analyzing and synthesizing factors from relevant documents and research. The tools used in the research were the table synthesis of the factors of effective demonstration school administration under autonomous university and the method of interviewing the groups from 9 key informants with specific selection by the tools were the synthesis variables of the factors of effective demonstration school administration under autonomous university to consider the draft factors and guidelines for effective demonstration school administration under autonomous university and other suggestions.

The results of the study were the factors and guidelines for effective demonstration school administration under autonomous university in three aspects and sixteen factors were input, process and output. Input had management, personnel, environment, development networks, organizational characteristics, executive leadership. The process factors had leadership, personnel focus, students and stakeholder focus, focus on practice, measurement analysis and knowledge management, policy formulation, strategic planning, educational quality assurance. The output factors had effective students, curriculum and instruction.

Keywords : Factors, Demonstration School, Effective Demonstration School Administration

บทนำ

สถานการณ์การศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน ได้มีความพยายามที่จะปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่อง อาทิเช่น การทุ่มงบประมาณด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาการเพิ่มจำนวนชั่วโมงการเรียนรูของผู้เรียนถึง 1,200 ชั่วโมงต่อปี ซึ่งมากกว่าผู้เรียนของประเทศอื่น ๆ เช่น ประเทศฟินแลนด์มากกว่าถึง 500 ชั่วโมง แม้องค์กรยูเนสโกจะแนะนำชั่วโมงเรียนที่เหมาะสมอยู่ที่ 800 ชั่วโมงต่อปีเท่านั้น อีกทั้งยังขึ้นเงินเดือนครู เพื่อเพิ่มแรงจูงใจและเพิ่มการคัดกรองครูอย่างเป็นระบบมากขึ้น (วรวิษฐา นาคทรพรพ, 2559) แต่ยังคงพบว่าประชากรในวัยการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน ยังไม่ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง สาเหตุประการหนึ่งเนื่องมาจากการจัดการศึกษาไม่เหมาะสม หลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนที่ไม่สามารถสนองต่อวิถีชีวิตได้ ขาดรูปแบบในการจัดการศึกษาที่หลากหลาย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553) นอกจากนี้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการติดตามและประเมินการปฏิรูปการศึกษาได้พบปัญหาที่ต้องเร่งปรับปรุงแก้ไขพัฒนา ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา การผลิตและพัฒนากำลังคน การเงินเพื่อการศึกษาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กฎหมายการศึกษา และด้านการศึกษาดูตลอดชีวิตซึ่งนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) โดยกำหนดประเด็นสำคัญของระบบการศึกษาและการเรียนรู้ที่ต้องการปฏิรูปอย่างเร่งด่วน 4 ประการคือ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ซึ่งระบบการศึกษาไทยมีส่วนหนึ่งที่มีคุณภาพและสามารถพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในระดับสูงได้ แต่ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพนั้นยังมีอยู่เฉพาะในวงจำกัดหากกระด้นนโยบายสามารถสร้างความเท่าเทียมกันทางการศึกษา โดยขยายระบบการศึกษาที่มีคุณภาพไปให้ทั่วถึงประเทศไทยจะสามารถยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนให้ทัดเทียมกับนานาชาติได้ ดังนั้นการดำเนินงานและการบริหารโรงเรียนจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล แต่การศึกษาในทุกกระด้นนั้นจะเกิดผลดีตามความมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นขึ้นอยู่กับการจัดระบบการบริหารการศึกษาที่เอื้อต่อการดำเนินงานไปสู่จุดมุ่งหมายและบรรลุเป้าหมาย (สุทธะเสริม สิริเดช, 2556)

ในขณะเดียวกัน สถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เปิดสอนคณะศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์ ได้จัดให้มีการจัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบของ โรงเรียนสาธิต เพื่อเป็นห้องปฏิบัติการทดลองการเรียนการสอนและการวิจัย ซึ่งได้มีการดำเนินการจัดการศึกษาในประเทศไทยมาเป็นระยะเวลากว่า 60 ปี นับตั้งแต่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพญาไทสังกัดกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันโรงเรียนเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวันได้ถือกำเนิดขึ้นโดยเริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2496 ซึ่งถือเป็นต้นแบบของโรงเรียนสาธิตในสถาบันครุศาสตร์อื่น ๆ ในประเทศไทย ปัจจุบันมีโรงเรียนสาธิตในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2561) โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มตามสังกัดต่าง ๆ ดังนี้ 1) โรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ 2) โรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 3) โรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ 4) โรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และ 5) โรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยเอกชน ซึ่งถือว่าโรงเรียนสาธิตเป็นองค์การทางการศึกษาที่มีลักษณะพิเศษ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพ ฝึกปฏิบัติของบัณฑิตในการสอนสาธิตการสอนวิจัย ทดลองด้านการเรียนการสอนพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ดังนั้นโรงเรียนสาธิตจึงถูกคาดหวังจากสังคมว่าโรงเรียนสาธิตเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน สามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นเด็กที่เก่งและกล้า

แสดงออก มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ และมีความเป็นผู้นำสังคมได้เป็นอย่างดีอีกทั้งยังช่วยเสริมบทบาทหน้าที่ของอาจารย์มหาวิทยาลัย ด้านการวิจัย ค้นคว้าทดลอง เพื่อที่จะเอาผลมาใช้ในการผลิตบัณฑิตและเพื่อที่จะส่งผลไปยังหน่วยปฏิบัติการทางการศึกษาอื่น ๆ นำผลไปใช้ได้ แต่ปัจจุบันโรงเรียนสาธิตในประเทศไทย ได้กำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจในการพัฒนาผู้เรียนและองค์กรไม่ต่างจากสถาบันการศึกษาอื่น ๆ มีเป้าหมายการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสอบเข้ามหาวิทยาลัยมากกว่าการปลูกฝังและสร้างความเจริญงอกงามของชีวิต มีค่านิยมในเรื่องการเรียนรู้และการแข่งขันเพื่อให้ได้รับรางวัลทางวิชาการอันจะนำไปสู่ผลการเรียน คณะหรือมหาวิทยาลัยที่หวัง โรงเรียนยกย่องให้สถิติการสอบเข้ามหาวิทยาลัยเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จ แทนที่จะมุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการแสวงหาและแสดงศักยภาพของนักเรียนแต่ละคนให้เป็นที่ประจักษ์ (เฉลิมลาภ ทองอาจ, 2553) ดังนั้นระบบการศึกษาที่จะทดลองนวัตกรรมแนวคิดใหม่ ๆ จึงไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการศึกษาในโลกยุคใหม่ต้องก้าวไปสู่การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าในสิ่งใหม่ มีลักษณะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ สอนให้น้อย เรียนรู้ให้มาก เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยตรง มีการร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน และเรียนรู้เป็นทีมมากกว่าเรียนเพื่อตนเอง (วิจารณ์ พานิช, 2555) จึงต้องเปลี่ยนวิธีการสอน ลดการเรียนรู้เชิงเทคนิค และการท่องจำ แต่ให้น้ำหนักกับการสร้างทักษะการเรียนรู้และปรับตัวของผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต (เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว, 2559)

เพื่อการพัฒนาการศึกษา ก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 และยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพ จึงต้องหาแนวทางหรือรูปแบบการบริหารที่ทำให้สถานศึกษามีความโดดเด่น มีมาตรฐานสูง ทนต่อการเปลี่ยนแปลง ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อก้าวสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน มีการบริหารจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศและมีประสิทธิภาพ (Hoy & Miskel, 2001) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ในด้านประสิทธิภาพของโรงเรียน และนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพของโรงเรียนสาธิตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัย โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการและสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนสาธิต 2) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศ 3) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล 4) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ

5) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร และ 6) แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสังเคราะห์ตัวประกอบประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การพิจารณาร่างองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยการสัมภาษณ์กลุ่ม (Group Interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants) จำนวน 9 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (criterion-based selection) จำนวน 2 กลุ่ม โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้ กลุ่มที่ 1 เป็นนักบริหารหรือนักวิชาการทางการบริหารการศึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวิจัยและประเมินผลการศึกษาที่มีความรู้และประสบการณ์ 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 3 คน และกลุ่มที่ 2 เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารหรือจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสาธิต มีความรู้และประสบการณ์ 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์กลุ่ม เพื่อพิจารณาร่างองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสังเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) โดยครอบคลุมแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาแนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และส่วนที่ 2 ผลการสัมภาษณ์กลุ่ม (Group Interview) เกี่ยวกับองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาแนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

จากการสังเคราะห์แนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ดังนี้ 1) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนสาธิต 2) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศ 3) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล 4) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ 5) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร และ 6) แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีระบบ แสดงรายละเอียดได้ ดังนี้

1. แนวคิดการบริหารโรงเรียนสาธิต มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการ 2) การมุ่งเน้นผู้เรียน 3) การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน และ 4) ผลลัพธ์

2. แนวคิดการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การนำองค์กร 2) การมุ่งเน้นบุคลากร 3) การมุ่งเน้นการปฏิบัติ 4) การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 5) หลักการประสิทธิภาพและประสิทธิผล และ 6) ผลลัพธ์

3. แนวคิดการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการ 2) การมุ่งเน้นผู้เรียน 3) การมุ่งเน้นบุคลากร 4) เครือข่ายร่วมพัฒนา 5) การวางแผนกลยุทธ์ 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติ 7) การจัดการความรู้ และ 8) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

4. แนวคิดการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ มี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ลักษณะของบุคลากร 2) การมีส่วนร่วม 3) หลักสูตรและการสอน 4) ผลลัพธ์ 5) ภาวะผู้นำ 6) ลักษณะขององค์กร 7) ลักษณะ

ของสภาพแวดล้อม 8) นโยบาย/เป้าหมาย และ 9) ความเป็นเลิศทางวิชาการ

5. แนวคิดการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการ 2) การมุ่งเน้นทรัพยากรมนุษย์ 3) นโยบาย/กลยุทธ์ 4) การนำองค์การ 5) การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 6) ผลลัพธ์ และ 7) การปรับปรุง/พัฒนาคุณภาพ

6. แนวคิดทฤษฎีระบบ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อม 2) ปัจจัยนำเข้า 3) กระบวนการ 4) ผลผลิต และ 5) ข้อมูลป้อนกลับ

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบจากแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนสาธิต แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร และ แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีระบบ มาสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ดังตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงผลการสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

องค์ประกอบ การบริหารโรงเรียนสาธิต		แนวคิด					
		การบริหาร โรงเรียนสาธิต	การบริหารโรงเรียน สู่ความเป็นเลิศ	การบริหารโรงเรียน มาตรฐานสากล	การบริหารโรงเรียน ที่มีประสิทธิภาพ	การบริหารคุณภาพ ทั่วทั้งองค์กร	ทฤษฎีระบบ
ปัจจัยนำเข้า		▪	▪	▪	▪	▪	✓
1	การบริหารจัดการ	✓	✓	✓	✓	✓	▪
2	บุคลากร	▪	✓	✓	✓	✓	▪
3	กำหนดนโยบาย	▪	✓	▪	✓	✓	▪
4	การวางแผนกลยุทธ์	▪	✓	✓	✓	✓	▪
5	สภาพแวดล้อม	▪	✓	▪	✓	✓	✓
6	เครือข่ายร่วมพัฒนา	▪	▪	✓	✓	✓	▪
7	ลักษณะองค์การ	▪	✓	▪	✓	▪	▪
กระบวนการ		▪	✓	▪	✓	▪	✓
8	การนำองค์การ	▪	✓	✓	✓	✓	▪
9	การมุ่งเน้นบุคลากร	✓	✓	✓	✓	✓	▪
10	การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย	✓	✓	✓	✓	✓	▪
11	การมุ่งเน้นการปฏิบัติ	▪	✓	✓	✓	▪	▪

องค์ประกอบ การบริหารโรงเรียนสาธิต		แนวคิด					
		การบริหาร โรงเรียนสาธิต	การบริหารโรงเรียน สู่ความเป็นเลิศ	การบริหารโรงเรียน มาตรฐานสากล	การบริหารโรงเรียน ที่มีประสิทธิภาพ	การบริหารคุณภาพ ทั่วทั้งองค์กร	ทฤษฎีระบบ
12	การคิดวิเคราะห์และการจัดการ ความรู้	▪	✓	✓	✓	✓	▪
ผลผลิต		▪	✓	✓	✓	✓	✓
13	ด้านผู้เรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
14	ด้านหลักสูตรและการสอน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
15	หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล	▪	✓	▪	▪	▪	▪
16	ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	▪	▪	✓	✓	▪	▪
ข้อมูลป้อนกลับ		▪	▪	▪	▪	▪	✓

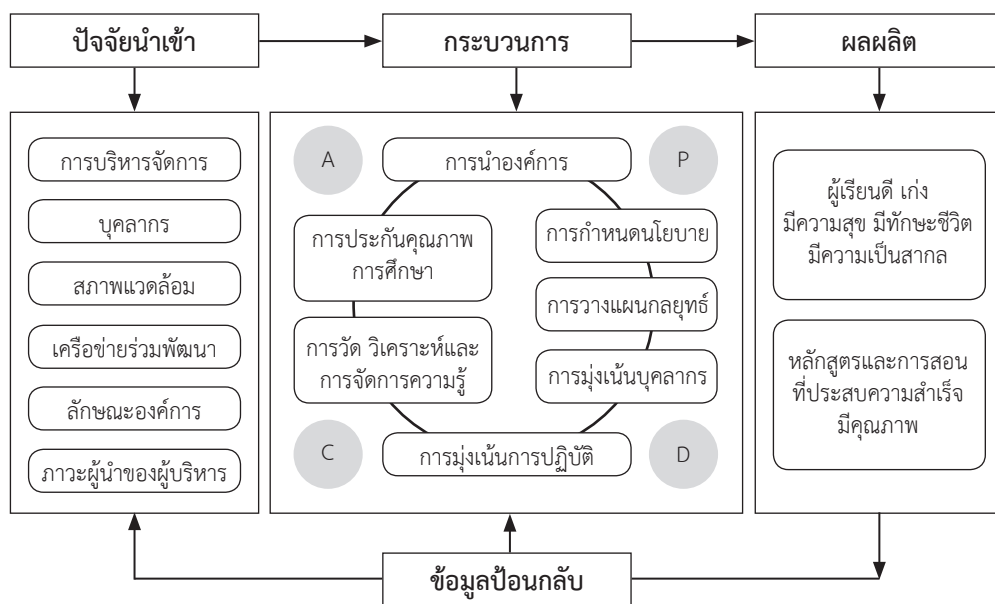
จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จากแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ดังตาราง 1 โดยอาศัยทฤษฎีระบบ ผู้วิจัยได้สรุปสังเคราะห์รวมบางองค์ประกอบ พบว่าได้องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวน 3 ด้าน 14 องค์ประกอบ ประกอบด้วย

1. ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.1) การบริหารจัดการ 1.2) บุคลากร 1.3) การกำหนดนโยบาย 1.4) การวางแผนกลยุทธ์ 1.5) สภาพแวดล้อม 1.6) เครือข่ายร่วมพัฒนา และ 1.7) ลักษณะองค์การ

2. ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 2.1) การนำองค์การ 2.2) การมุ่งเน้นบุคลากร 2.3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2.4) การมุ่งเน้นการปฏิบัติ และ 2.5) การวัดวิเคราะห์และการจัดการความรู้

3. ด้านผลผลิต ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 3.1) ด้านผู้เรียน และ 3.2) ด้านหลักสูตรและการสอน

ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยอาศัยทฤษฎีเชิงระบบ ดังภาพ 1 ดังนี้

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ
สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ส่วนที่ 2 ผลการสัมภาษณ์กลุ่ม (Group Interview) เกี่ยวกับองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ผลการสัมภาษณ์กลุ่ม (Group Interview) เกี่ยวกับองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 9 คน แบ่งออกเป็น 2 ส่วนย่อย ได้แก่ 1) ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และ 2) ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสามารถแสดงรายละเอียด ดังนี้

1) ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและแนวคิดที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนที่ 1 มาร่างเป็นองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลหลักได้พิจารณา โดยผลการปรับแก้ไของค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ตามข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลหลัก ทำให้ได้จำนวนองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ จำนวน 3 ด้าน 16 องค์ประกอบ ประกอบด้วย

1. ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.1) การบริหารจัดการ 1.2) บุคลากร 1.3) สภาพแวดล้อม 1.4) เครือข่ายร่วมพัฒนา 1.5) ลักษณะองค์การ และ 1.6) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

2. ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 2.1) การนำองค์การ 2.2) การมุ่งเน้นบุคลากร 2.3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2.4) การมุ่งเน้นการปฏิบัติ 2.5) การวัด วิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 2.6) การกำหนดนโยบาย 2.7) การวางแผนกลยุทธ์ และ 2.8) การประกันคุณภาพการศึกษา

3. ด้านผลผลิต ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 3.1) ด้านผู้เรียน และ 3.2) ด้านหลักสูตรและการสอน

2) ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิผลสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิผล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและแนวคิดที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนที่ 1 มาร่างเป็นองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิผล เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้ให้ข้อเสนอแนะ โดยผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิผล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ตามข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลหลัก ทำให้ได้แนวทางในแต่ละองค์ประกอบ และได้เพิ่มเติมแนวทางในองค์ประกอบที่เสนอให้เพิ่มจากผลการพิจารณาโดยมีรายละเอียด ดังนี้

การบริหารจัดการ สามารถสรุปได้ว่า แนวทางการบริหารด้านการบริหารจัดการ คือ โรงเรียนควรมีการกำหนดระบบการบริหารจัดการที่เชื่อมโยงแผนปฏิบัติงาน กระบวนการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันนักเรียน และบุคลากรให้มีความสอดคล้องกับทรัพยากรและบูรณาการภารกิจเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีกระบวนการบริหารงานที่มีความเป็นอิสระในเรื่องของการบริหารจัดการและมีความโปร่งใส มีการสนับสนุนงบประมาณในด้านต่าง ๆ ครอบคลุมกับการขับเคลื่อนและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ มีธรรมาภิบาล มีความคล่องตัว และมีความรับผิดชอบต่อผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการทำงานอย่างเป็นระบบภายใต้นโยบายการบริหารงานของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

บุคลากร สามารถสรุปได้ว่า แนวทางการบริหารด้านบุคลากร คือ โรงเรียนควรมีการบริหารและการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้มีการใช้ศักยภาพของบุคลากรอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับพันธกิจและแผนปฏิบัติของโรงเรียน มีการประเมินสมรรถนะและอัตราค่าจ้าง การสร้างสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดการดำเนินงานที่ดีและให้ความสำคัญกับคุณภาพของอาจารย์ โดยการรับอาจารย์มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณวุฒิตรงตามสาขาวิชา ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีปริญญาโท และปริญญาเอก มีการพัฒนาบุคลากรในทุกด้าน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

การกำหนดนโยบาย สามารถสรุปได้ว่า แนวทางการบริหารด้านการกำหนดนโยบาย คือ โรงเรียนควรมีนโยบายเป็นแผนในการปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน เพื่อตัดสินใจภายใต้นโยบาย จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการ นโยบายจึงจัดเป็นแผนรองหรือแผนปฏิบัติชนิดหนึ่งเพื่อให้ดำเนินการตรงตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างชัดเจน เช่น โรงเรียนใช้ทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligence) ในการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา ที่มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพอันแตกต่างกันของผู้เรียน

การวางแผนกลยุทธ์ สามารถสรุปได้ว่า แนวทางการบริหารด้านการวางแผนกลยุทธ์ คือ โรงเรียนควรมีกระบวนการ การวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ตามแผนแม่บทของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐโดยมุ่งเน้นในการพัฒนานักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและนำผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค มาประกอบการวางแผนเชิงกลยุทธ์ มีการบูรณาการความต้องการหลักไปสู่แผนงานของโรงเรียน มีวิธีกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งวิธีการติดตามผลการปฏิบัติงาน การพัฒนากลยุทธ์และการนำไปปฏิบัติ การจัดทำกลยุทธ์ประกอบด้วยกระบวนการจัดทำกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติที่ประกอบด้วยการจัดทำแผนปฏิบัติการ การนำแผนไปปฏิบัติ และการคาดการณ์ผลการดำเนินงาน โดยถ่ายทอดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ให้กับบุคลากรทุกคน

สภาพแวดล้อม สามารถสรุปได้ว่า แนวทางการบริหารด้านสภาพแวดล้อม คือ โรงเรียนควรมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก เพื่อสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ การคมนาคม สังคมและวัฒนธรรมกฎหมาย และการเมือง เทคโนโลยีดิจิทัลและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยจัดสรรและบริหารวัสดุครุภัณฑ์ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบันให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เครือข่ายร่วมพัฒนา สามารถสรุปได้ว่า แนวทางการบริหารด้านเครือข่ายร่วมพัฒนา คือ โรงเรียนควรมีความร่วมมือในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน อาทิ NECTEC สถาบัน SIIT รวมทั้งสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศในระดับคณะผู้บริหารและอาจารย์มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน มีการประชุมวางแผนดำเนินงานร่วมกัน มีเครือข่ายสมาคม ชมรมผู้ประกอบการ และศิษย์เก่าในการสนับสนุนและส่งเสริมกิจการของโรงเรียน ร่วมรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติในระดับองค์กร

ลักษณะองค์การ สามารถสรุปได้ว่า แนวทางการบริหารด้านลักษณะองค์การ คือ โรงเรียนควรกำหนดโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนและการทำงานของแต่ละฝ่ายงานให้ชัดเจน มีสายบังคับบัญชาที่ครอบคลุมบุคลากรทุกฝ่ายงานตาม วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน มีฝ่ายที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร มีกระบวนการดำเนินงานที่เป็นระบบเช่น มีผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและพัฒนา รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย วิเทศ และฝึกประสบการณ์ รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายหลักสูตรนานาชาติ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวินัยและส่งเสริมสุขภาพนักเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากายภาพและสิ่งแวดล้อม ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายประกันคุณภาพและบริการชุมชน

ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สามารถสรุปได้ว่า แนวทางการบริหารด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร คือ โรงเรียนมีผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยม ผลการดำเนินการที่คาดหวังของโรงเรียน คำนึงถึงความแตกต่างของบุคลากรและนักเรียนใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และการดำเนินงานเกี่ยวกับจริยธรรม กฎหมาย และความรับผิดชอบต่อชุมชน มีการพัฒนาความเป็นผู้นำ (leadership) ของบุคลากรทุกระดับ มีกระบวนการพัฒนาคุณภาพทีมงานต่าง ๆ ที่ต้องเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนมีการประเมินภาวะผู้นำของผู้บริหารและบุคลากร นำผลการประเมินมาปรับปรุงให้บุคลากรเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ กับโรงเรียนและมีความรับผิดชอบต่อชุมชนและสภาพแวดล้อม มีการพัฒนาทีมงาน ให้บุคลากรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะการสื่อสาร มีกลยุทธ์การสร้างทีมงาน มีความเป็นประชาธิปไตย มีกลวิธีจัดการกับงานและเพื่อนร่วมงานที่ดีและมีกระบวนการปลูกฝังภาวะผู้นำ

ด้านกระบวนการ ได้แก่

การนำองค์การ สามารถสรุปได้ว่า แนวทางการบริหารด้านการนำองค์การ คือ โรงเรียนควรมีการพัฒนาผู้นำในอนาคต การวัดผลการดำเนินงานในระดับองค์กร และการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่มีจริยธรรม และวิถีปฏิบัติที่แสดงถึงความเป็นพลเมืองดีให้บุคลากรทุกคนปฏิบัติตนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข

การมุ่งเน้นบุคลากร สามารถสรุปได้ว่า แนวทางการบริหารด้านการมุ่งเน้นบุคลากร คือ โรงเรียนควรมีการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน สร้างบรรยากาศที่เอื้อหนุนการทำงาน ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของบุคลากร มีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน พัฒนาบุคลากรในด้านการวิจัย เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพของตนเอง ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทำตำแหน่งทางวิชาการของสายวิชาการ และการเปลี่ยนตำแหน่งของพนักงาน

สายบริการวิชาการ เพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่พนักงาน

การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สามารถสรุปได้ว่า แนวทางการบริหารด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ โรงเรียนควรมีการสร้าง ความผูกพันกับผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อความสำเร็จด้านการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน รวมถึงวิธีการที่โรงเรียนรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของนักเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และใช้สารสนเทศเพื่อการปรับปรุงและค้นหาโอกาสในการสร้างนวัตกรรมการศึกษา คำนึงถึงความแตกต่างด้านศักยภาพของนักเรียน โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนที่มีความบกพร่อง ดูแลนักเรียนให้มีคุณภาพทั้งด้านการศึกษาและด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ตลอดจนพัฒนานักเรียนด้วยกิจกรรมต่าง ๆ และรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนการพัฒนาชุมชนและการมีส่วนร่วม เข้าใจบริบทของชุมชน สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างเป็นระบบ จัดกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความสนใจและความต้องการของชุมชนให้บริการทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การมุ่งเน้นการปฏิบัติสามารถสรุปได้ว่า แนวทางการบริหารด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติ คือ โรงเรียนควรมีการบริหารจัดการเกี่ยวกับสมรรถนะหลัก และระบบงาน การออกแบบ การจัดการ และปรับปรุงกระบวนการที่สำคัญเพื่อนำระบบงานไปใช้สร้างคุณค่าให้ผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและโรงเรียนประสบความสำเร็จ ใช้ระบบงานแนะแนวในการสร้างคุณค่าให้กับนักเรียนมุ่งเน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาและเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน และพัฒนาศักยภาพของนักเรียนนอกเหนือจากกระบวนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชา โดยผู้อำนวยการโรงเรียนมีการกำกับติดตามอย่างใกล้ชิด

การวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ สามารถสรุปได้ว่า แนวทางการบริหารด้านการวัด วิเคราะห์ และการจัดการความรู้ คือ โรงเรียนควรมีการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้เป็นการรวบรวม วิเคราะห์ จัดการ และปรับปรุงข้อมูล สารสนเทศในการประกันคุณภาพการศึกษามีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ อาทิ ฝ่ายวิจัย นิเทศ และฝึกประสบการณ์ ที่พัฒนางานด้านการวิจัยของบุคลากร การนิเทศอาจารย์ภายในโรงเรียน การนิเทศนิสิตนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ควรเน้นการทําวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาพัฒนาโรงเรียนในมิติต่าง ๆ สนับสนุนทุนโครงการวิจัยของบุคลากร และมีการกำกับติดตามการนิเทศของอาจารย์ภายในโรงเรียนตามระยะเวลาที่กำหนด

การประกันคุณภาพการศึกษา สามารถสรุปได้ว่า แนวทางการบริหารด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือ โรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาและบรรลุเป้าประสงค์ของโรงเรียน โดยมีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน 2) การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และ 3) การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของโรงเรียน โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในเขตพื้นที่ และหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง และรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

ด้านผลผลิต ได้แก่

ด้านผู้เรียน สามารถสรุปได้ว่า แนวทางการบริหารด้านผู้เรียน คือ โรงเรียนควรมีการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน ในด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน โดยจะแสดงข้อมูลสำคัญของระดับ แนวโน้ม ประสิทธิภาพ ผลผลิต มีการประเมินผลเป็นรายบุคคล และระดับชั้น ตลอดจนการติดตามผลการเรียนต่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยฝ่ายวิชาการและฝ่ายงานแนะแนว พร้อมดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการดำเนินงาน

ของโรงเรียนในรอบเวลาของการดำเนินงาน ปรับปรุงกระบวนการจัดการศึกษาและบริการ โดยมีความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันกับกลยุทธ์ของโรงเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความเป็นเลิศวิชาการ และมีทักษะในศตวรรษที่ 21

ด้านหลักสูตรและการสอน สามารถสรุปได้ว่า แนวทางการบริหารด้านหลักสูตรและการสอน คือ โรงเรียนควรมีการประเมินผลด้านหลักสูตรและการสอน มีการกำหนดโครงสร้างของเนื้อหาวิชา หรือ ประสบการณ์ต่าง ๆ หรือศาสตร์ต่าง ๆ ที่กำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ รวมทั้งการมีส่วนร่วมกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์ ให้ผู้เรียนมีการพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มความสามารถ โดยโรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและแนวคิดของโรงเรียนและให้อาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญตามสาขาวิชาเอก ระดมสมองจัดประชุมการจัดทำหลักสูตรและมีการวิพากษ์หลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนมีการประเมินหลักสูตรเป็นระยะ ๆ เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาทำการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป

อภิปรายผล

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิผล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ประกอบด้วย 3 ด้าน 16 องค์ประกอบ และสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านปัจจัยนำเข้า

1.1 การบริหารจัดการ คือ ภารกิจ ขอบข่ายงานที่ต้องดำเนินการในการบริหารจัดการโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิผล ภายใต้การบริหารงานของ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ความเป็นอิสระในเรื่องของการบริหารจัดการและความโปร่งใส มีธรรมาภิบาล มีความคล่องตัว และสามารถบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานของโรงเรียนสอดคล้องกับ วราวุธ ตรีวรรณกุล (2559 น. 200) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล พบว่า การบริหารจัดการที่ดี ถือเป็นปัจจัยความสำเร็จที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ กมลวรรณ รอดจ่าย (2552 น. 109) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า การบริหารจัดการการจัดการเรียนรู้ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน

1.2 บุคลากร คือ บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงสาขาวิชาเหมาะสมกับตำแหน่งงาน มีการพัฒนาบุคลากรในทุกด้าน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน สอดคล้องกับพันธกิจและแผนปฏิบัติของโรงเรียน มีการประเมินสมรรถนะและอัตราค่าจ้าง การสร้างสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดการดำเนินงานที่ดีและให้ความสำคัญกับคุณภาพของบุคลากร เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับ ปิลาญ ปฏิพิมพ์าคม (2550, น. 230) และสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล (2558, น. 172) ที่กล่าวว่า บุคลากรส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล

1.3 สภาพแวดล้อม คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ การคมนาคม สังคมและวัฒนธรรม กฎหมายและการเมือง เทคโนโลยีดิจิทัลและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยจัดสรรและบริหารวัสดุครุภัณฑ์ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบันให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับ อมรรรัตน์ เชิงหอม (2557, น. 199) ที่กล่าวถึงสภาพแวดล้อม

เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ และนงลักษณ์ เรือนทอง (2550, น. 62) ที่กล่าวว่า สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน

1.4 เครือข่ายร่วมพัฒนา คือ เป็นการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนและเครือข่ายทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน รวมถึงสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการร่วมกันขับเคลื่อนมุ่งไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1) เครือข่ายที่เป็นทางการ คือ เป็นเครือข่ายที่มีข้อตกลง ระบบ ระเบียบของความสัมพันธ์ และมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และ 2) เครือข่ายที่ไม่เป็นทางการ คือ เครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคม มีข้อตกลงเฉพาะกิจกรรม มีวัตถุประสงค์เฉพาะเรื่อง แต่ไม่มีข้อตกลง ระบบ ระเบียบของความสัมพันธ์ หรือมีวัตถุประสงค์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ศักดิ์นิพนธ์ สว่างวงศ์ (2557, น. 12) ที่กล่าวว่า เครือข่ายร่วมพัฒนาเป็นความร่วมมือทางการศึกษาให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับ อโณทัย ไทยวรรณศรี (2561, น. 211) ศึกษาพบว่าวิธีการดำเนินการของเครือข่ายร่วมพัฒนา ได้แก่ การจัดกลุ่มเครือข่ายร่วมพัฒนา การถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดกิจกรรมของเครือข่าย การติดต่อสื่อสาร การทำงานแทนโรงเรียนโดยชุมชนและการติดตามผลงาน สามารถพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารองค์การได้

1.5 ลักษณะองค์การ คือ โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน โดยมีลักษณะสำคัญ คือ กำหนดงานให้ชัดเจน มีการแบ่งงานกันทำตามวัตถุประสงค์ในการทำงาน บุคลากรทุกคนจะได้รับมอบหมายงานให้ทำงานตามความรู้ ความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคล มีสายบังคับบัญชาเป็นชั้น ๆ ลดหลั่นกันลงมา ตั้งแต่ระดับระดับสูงสุดลงมาถึงระดับล่างสุด และ มีวัตถุประสงค์ที่แน่นอน เพื่อให้บุคลากรได้ยึดถือเป็นแนวทางในการทำงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฏฐา บุญประไพ (2559, น. 96) ที่พบว่า ลักษณะขององค์การที่เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของโรงเรียน และสอดคล้องกับ มานะ สินธุวงษานนท์ (2550, น. 123) พบว่าโครงสร้างการบริหารโรงเรียน พันธกิจที่ชัดเจน ความกลมเกลียว การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและกระบวนการบริหารคุณภาพ เป็นปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.6 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร คือ โรงเรียนมีผู้บริหารที่กำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยม ผลการดำเนินการที่คาดหวังของโรงเรียน คำนึงถึงความแตกต่างของบุคลากรและนักเรียน มีการสื่อสารและรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรทุกระดับ มีความเป็นผู้นำ กล้าตัดสินใจและมีความรับผิดชอบโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทิวิทย์ ศรีดำรง (2556, น.52) ศึกษาพบว่าลักษณะของโรงเรียนคุณภาพ คือโรงเรียนที่มีผู้บริหารมีภาวะผู้นำ โดยเงื่อนไขที่เกิดจากผู้บริหาร ได้แก่ การทำตัวแบบอย่างที่ดี การมีมนุษยสัมพันธ์ต่อผู้ร่วมงาน มีความเด็ดขาดในการตัดสินใจ และมีภาวะผู้นำทางวิชาการ และสอดคล้องกับ อนันต์ เทียวต้อย (2551, น.29) กล่าวว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำในการนำองค์กรส่งผลให้การบริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพ

2. ด้านกระบวนการ

2.1 การนำองค์การ คือ วิธีการที่ผู้บริหารโรงเรียนขึ้นนำการกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยม ผลการดำเนินการที่คาดหวังของโรงเรียน ระบบธรรมาภิบาลของโรงเรียนและการดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรม กฎหมาย และความรับผิดชอบต่อชุมชน สอดคล้องกับ สุดาวรรณ เครือพานิช (2549, น.82) กล่าวว่า โรงเรียนดีมีคุณภาพ อาศัยวิธีการบริหารของผู้บริหารที่เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี มีความเป็นประชาธิปไตย และบริหารงานแบบมีส่วนร่วม และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, น. 70-71) ได้กำหนดคุณลักษณะของผู้บริหารต้นแบบ ว่าควรมีคุณลักษณะทางวิชาชีพ ผู้บริหารควรมีลักษณะความเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะ

เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งหมายถึง สามารถชักนำหรือสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดการเปลี่ยนแปลง การปฏิบัติงานทางการศึกษา ให้เป็นไปตามเป้าหมาย เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีเป้าหมายทางการศึกษา

2.2 การมุ่งเน้นบุคลากร คือ การบริหารจัดการบุคลากรที่ใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน สร้างบรรยากาศที่เกื้อหนุนการทำงาน สร้างแรงจูงใจให้บุคลากร ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของบุคลากรมีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน สนับสนุนการศึกษาต่อของบุคลากรพัฒนาบุคลากรในด้านการวิจัย เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพของตนเอง ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทำตำแหน่งทางวิชาการของสายวิชาการ และการเปลี่ยนตำแหน่งของพนักงานสายบริหารวิชาการ เพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่พนักงาน สอดคล้องกับ ชลธิชา จิรภัคพงศ์ และคณะ (2554, น. 78-81) กล่าวถึงการมุ่งเน้นบุคลากรเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารงานให้เกิดคุณภาพ ส่งผลให้การบริหารองค์การมีประสิทธิภาพ

2.3 การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ การสร้างความผูกพันกับผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อความสำเร็จด้านการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน รวมถึงวิธีการที่โรงเรียนรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของนักเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ใช้สารสนเทศเพื่อการปรับปรุงและค้นหาโอกาสในการสร้างนวัตกรรมการศึกษา คำนึงถึงความแตกต่างด้านศักยภาพของนักเรียน ดูแลนักเรียนให้มีคุณภาพทั้งด้านการศึกษาและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนพัฒนานักเรียนด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตอบสนองต่อความสนใจและความต้องการของชุมชนให้บริการทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2560, น. 96) ที่กล่าวถึง การให้รับฟังความคิดเห็น ความพึงพอใจ และการให้ความสำคัญกับลูกค้า จะนำไปสู่ประสิทธิภาพขององค์การ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Schermerhorn, J.R. (2005, pp. 7) ซึ่งกล่าวถึงการมุ่งเน้นความพึงพอใจของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งของการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การ

2.4 การมุ่งเน้นการปฏิบัติ คือ การบริหารจัดการเกี่ยวกับสมรรถนะหลัก และระบบงาน การออกแบบ การจัดการ และปรับปรุงกระบวนการที่สำคัญ เพื่อนำระบบงานไปใช้สร้างคุณค่าให้ผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและโรงเรียนประสบความสำเร็จ ใช้ระบบงานแนะแนวในการสร้างคุณค่าให้กับนักเรียน มุ่งเน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาและเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน และพัฒนาศักยภาพของนักเรียนนอกเหนือจากกระบวนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชา โดยมีการกำกับติดตามอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับ สมาน อัสวภูมิ (2559, น. 2-3) ที่กล่าวว่า การมุ่งเน้นการปฏิบัติเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นสู่ความเป็นเลิศ

2.5 การวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ คือ การรวบรวม วิเคราะห์ จัดการ และปรับปรุงข้อมูล สารสนเทศในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนางานด้านการวิจัยของบุคลากร การนิเทศอาจารย์ภายในโรงเรียน การนิเทศนิสิตนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สนับสนุนทุนโครงการวิจัยของบุคลากร และมีการกำกับติดตามการนิเทศของอาจารย์ภายในโรงเรียนตามระยะเวลาที่กำหนด สอดคล้องกับแนวคิดของ กิริติ ศยียงยง (2550, น. 72) ที่กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นกระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบรูปแบบใหม่ที่เน้นการพัฒนากระบวนการควบคู่ไปกับการพัฒนาการเรียนรู้ ผ่านกระบวนการจำแนกวิเคราะห์และจัดระเบียบความรู้เพื่อสรรหาคัดเลือกจัดการและเผยแพร่สารสนเทศที่ถูกต้องเหมาะสมและเอื้ออำนวยให้เกิดการแบ่งปันความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งขององค์การเพื่อปรับปรุงและหรือเพื่อเพิ่มขีดความสามารถเชิงการแข่งขันและหรือเพื่อให้ได้มุมมองในองค์การมากขึ้นและสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วสันต์ นาวเหนียว (2550, น. 443) ศึกษาพบว่า ข้อมูลสารสนเทศที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วสามารถนำมาส่งเสริมสนับสนุนการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และทำให้สถาบันการศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2.6 การกำหนดนโยบาย คือ แนวบริหาร กำหนดวิธีกระบวนการ การวางแผนและการกำหนดโครงการ เพื่อให้สำเร็จตามความมุ่งหมายในการจัดการศึกษา โดยยึดมาตรฐานการศึกษาชาติ ซึ่งถือเป็นแนวดำเนินการหลักและวิธีปฏิบัติในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับ Lunenberg & Ornstein (2004, pp. 62) ได้กล่าวถึงความสำคัญของนโยบายที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารดำเนินงานและบรรลุถึงเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศักดิ์ไทย สุรกิจวร (2554, น. 22) พบว่า การทำความเข้าใจและให้ความสำคัญกับนโยบายถือปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

2.7 การวางแผนกลยุทธ์ คือ การจัดทำวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน การถ่ายทอดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ และแผนการปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติ ตามแผนแม่บทของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยมุ่งเน้นในการพัฒนานักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและนำผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค มาประกอบการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดสรรทรัพยากร เพื่อให้แผนปฏิบัติการบรรลุความสำเร็จและสามารถปรับเปลี่ยนแผนได้เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป สอดคล้องกับแนวความคิดของ Thompson and Strickland (1995, pp. 59 - 60) ได้เสนอกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาวิสัยทัศน์ทางกลยุทธ์ 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ 3) การกำหนดกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ 4) การปฏิบัติการและการบริหารกลยุทธ์ และ 5) การประเมินผลการปฏิบัติงานทบทวนพัฒนางานใหม่ ๆ และกระตุ้นการแก้ไขปรับปรุง จากแนวคิดดังกล่าว จะเห็นได้ว่าโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ จะประกอบด้วยกลยุทธ์ที่ดีและความสามารถในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ

2.8 การประกันคุณภาพการศึกษา คือ โรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและบรรลุเป้าประสงค์ของโรงเรียน โดยมีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน 2) การตรวจสอบคุณภาพเป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และ 3)การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของโรงเรียน โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในเขตพื้นที่ และหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง และรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ สุรพล พิมพ์สอน (2557, น. 64) พบว่า โรงเรียนมีการพัฒนาด้านผู้เรียนให้เป็นคนดี เพราะโรงเรียนมีจุดแข็งของระบบประกันคุณภาพทำให้ผู้เรียนมีแนวโน้มคุณภาพดีขึ้น และสอดคล้องกับสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2560, น. 2) ที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ด้านผลผลิต

3.1 ด้านผู้เรียน คือ การประเมินผลในด้านผลการเรียนของผู้เรียน โดยจะแสดงข้อมูลสำคัญของระดับ แนวโน้ม ประสิทธิภาพ ผลผลิต มีการประเมินผลเป็นรายบุคคล และระดับชั้น ตลอดจนการติดตามผลการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พร้อมดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียนในรอบเวลาของการดำเนินงาน ปรับปรุงกระบวนการจัดการศึกษาและบริการ โดยมีความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันกับกลยุทธ์ของโรงเรียน สอดคล้องกับ Hoy & Miskel (2001, pp. 305-306) ได้เสนอองค์ประกอบที่จะประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน

4 ประการ คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน และสอดคล้องกับ Klamen, D. and others (2018, pp. online) กล่าวว่า ผลผลิตความเป็นเลิศทางวิชาการดูจากผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของโรงเรียน

3.2 ด้านหลักสูตรและการสอน คือ การประเมินผลด้านหลักสูตรและการสอน โดยการกำหนดโครงสร้างของเนื้อหาวิชา หรือประสบการณ์ต่าง ๆ หรือศาสตร์ต่าง ๆ ที่กำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ ทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ รวมทั้งการมีส่วนร่วมกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์ ให้ผู้เรียนมีการพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มความสามารถ โดยโรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและแนวคิดของโรงเรียน ตลอดจนมีการประเมินหลักสูตรเป็นระยะ ๆ เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาทำการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป สอดคล้องกับแนวความคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2559, น. 423) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายด้านการพัฒนาการเรียนการสอนไว้หลายประการ เช่น นโยบายกระตุ้นและสนับสนุนครู อาจารย์ นักการศึกษา ศึกษาพิเศษ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกระดับให้มีการวิจัยด้านการเรียนการสอนเพิ่มมากยิ่งขึ้นและนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างแท้จริง อันจะก่อให้เกิดผลดีในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน และสอดคล้องกับ Klamen, D. and others (2018, pp. online) ที่กล่าวว่าความเป็นเลิศทางวิชาการดูได้จาก ผลผลิตโดยรวมที่จะเกิดขึ้น และหลักสูตรที่เป็นเลิศ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ควรดำเนินการบริหารในองค์ประกอบที่มีความสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

1.1 ด้านปัจจัยนำเข้า เป็นส่วนประกอบที่มีความจำเป็นต่อการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

1.2 ด้านกระบวนการ เป็นวิธีการดำเนินงานบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

1.3 ด้านผลผลิต เป็นการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน และปรับปรุงแก้ไขในด้านที่สำคัญ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ ในแต่ละสังกัด
2. ควรศึกษาวิธีการดำเนินการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
3. ควรศึกษาวิธีการประเมินการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิภาพ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ รอดจ่าย. (2552). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก*. (ดุชนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ).
- กิริติ ยศยังยง. (2550). *การจัดการความรู้ในองค์กรและกรณีศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ธรรม กมล การพิมพ์. หน้า 72.
- เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว. (2559). *ช่องว่างทักษะกับนโยบายที่มีต่อการพัฒนากำลังคนของประเทศไทย*. (รายงาน การวิจัยคณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2553). *โรงเรียนสาธิตที่แท้ : การจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาการศึกษาพัฒนาการ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 12(1), 71-93.*
- ชลธิชา จิรภักพงศ์และคณะ. (2554). *คุณภาพการบริหารองค์กรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย วิทยาเขตแพร่*. (รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- ณัชชา บุญประไพ. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหา บัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี).
- ทิวดี ศรีดำรง. (2556). *การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ : การศึกษาทฤษฎีฐานราก*. (ดุชนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี).
- ทิตนา แหมมณี. (2559). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). *รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล*. (ดุชนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- ปิลัญ ปฎิพินพาคม. (2550). *รูปแบบภาวะผู้นำและประสิทธิผล ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ระดับการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (ดุชนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- มานะ สินธุวานนท์. (2550). *ปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน ในภาคตะวันออก เฉียงเหนือ*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 18(2), 123.*
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : มูลนิธิ สดศรี-สฤตดิวงศ์. หน้า 64-66.
- วรารุณ ตรีวรรณกุล. (2559). *ปัจจัยความสำเร็จที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการบริหารโรงเรียนสาธิตฝ่ายมัธยม สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ*. (ดุชนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพฯ).
- วรวิฐา นาคทรพ. (2559). *สถานการณ์ปัญหาคุณภาพการศึกษาไทย*. [ออนไลน์]. <https://www.schoolofchangemakers.com/knowledge/9938>
- วสันต์ นาวเหนียว. (2550). *แนวทางการจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนเร่งผู้ฝัน*. (ดุชนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎี บัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก).
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2554). *รูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 3(6), 22.*
- ศักดิ์นิพนธ์ สว่างวงศ์. (2557). *เครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. *วารสารบริหารการ ศึกษาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราช, 14(2), 12.*

- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2560). เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2561 - 2562. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตะวันออกจำกัด มหาชน.
- สมาน อัครภูมิ. (2559). ความเป็นเลิศและการจัดการความเป็นเลิศ. *วารสารบริหารการศึกษา* บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 16(1), 2-3.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *แนวทางการจัดการศึกษาว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้*. กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟิก.
- สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2561). *ฐานข้อมูลโรงเรียนสาธิตในประเทศไทย*. [ออนไลน์]. <http://www.satit.mua.go.th/dataS>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟิก จำกัด.
- สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2560). *กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่ พ.ศ. 2559-2563*. กรุงเทพฯ : สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์การมหาชน.
- สุดาวรรณ เครือพานิช. (2549). โรงเรียนที่มีคุณภาพ. *วารสารวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ*, 9(4), 82.
- สุภัทร พันธุ์พัฒนกุล. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิผล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย*, 5(2), 172.
- สุพล พิมพ์สอน. (2557). กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40. *วารสารครุศาสตร์*, 42(3), 64.
- อโณทัย ไทยวรรณศรี. (2561). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการมีส่วนร่วมระหว่างบ้านและโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนพื้นที่สูง. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 20(1), 211.
- อนันต์ เตียวต้อย. (2551). *รูปแบบการบริหารคุณภาพแบบเบ็ดเสร็จในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (ดุสิตนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร)*.
- อมรรัตน์ เจริญหอม. (2557). *การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. (ดุสิตนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- Hoy, Miskel. (2001). *Educational Administration : Theory, Research and Practice*. (6). Mc Graw : Hill International Edition 2001.
- Klamen, D. and Others. (2018). *Definition and Characteristics of Academic Excellence*. [online]. <http://www.iun.edu/... and... Excellence>.
- Lunenberg.F.C., and Ornstein A.C. (2004). *Educational Administration : Concepts and practices*. (4). Belmont : Thomson learning.
- Schermerhorn, J.R. (2005). *Management*. (7). New York: John Wiley & sons.
- Thompson, Strickland. (1995). *Strategic Management: Concepts and Cases*. (8). International Student Edition USA : Irwin. *Journal of Management & Organization*.